

Byggmaterialindustriernas svar på remiss avseende Miljöbyggnad 4.0

Vi tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter på rubricerat förslag. Vi har valt att sammanfatta våra synpunkter i detta dokument, då de inte alltid avser en specifik nivå på det sätt som excelmallen är upplagd.

Ventilation

I och med borttagandet av flera av indikatorerna inom området inomhusmiljö anser vi att SGBC och Miljöbyggnad inte längre tar hänsyn till människorna som ska vistas i byggnaden. Syftet med att uppföra byggnader är att vi människor ska vistas i dem, och vi tillbringar 90% av vår tid inomhus.

Vi anser att det är mycket olyckligt att ta bort ventilationskraven med tanke på nuvarande och eventuella framtida pandemier. Miljöbyggnad 4.0 bör istället för att ta bort ventilationskraven utforma dem så att kunskapsutveckling leder till säkrare och energieffektivare ventilationslösningar som minimerar smittrisk i byggnader. För att skapa en god inomhusmiljö bör det finnas en bättre stegring mellan brons, silver och guld jämfört mot Miljöbyggnad 3.2, exempelvis genom krav på behovsstyrd ventilation. För lokaler som tex. kontor, utbildning, äldreboende och hem för funktionshindrade bör man införa en maximal inomhuskoncentration på 1000 ppm CO₂ i luften för alla gemensamma utrymmen.

Även kravet för radon bör vara kvar, inte minst med tanke på att det fortfarande förekommer att nybyggda fastigheter inte uppfyller myndigheternas krav.

Värmeeffektbehov

Krav på effektbehov är inte meningsfull om det inte finns krav på detaljerad beräkning av köldbryggor för alla nivåer. Att använda schablonvärden som en procentuell del av U-värden multiplicerat med arean blir ofta missvisande, speciellt vid höga krav på energiförbrukning. Många byggsystem har stora köldbryggor och det kräver ett större hänsyn i konstruktionslösningarna för att säkerställa bättre isolerade konstruktionsdetaljer. Användning av schablonvärden är en genväg för att nå upp till silvernivå utan att göra ordentliga förbättringar. Det är helt enkelt för lätt att inte hänsyn till potentiella större köldbryggor. Det resulterar i högre värmeeffektbehov, energibehov än beräknat samt lägre tidskonstant som i sin tur ger en orealistisk DVUT.

Vi hänvisar till remissvar från Saint-Gobain Sweden AB gällande förslag till omskrivning.

Energianvändning

Vi är positiva till krav som stimulerar energieffektivt byggande, med tanke på de klimat- och kostnadsvinster som kan göras genom att säkerställa en låg energianvändning under byggnadens driftsfas. Till viss del täcker skarpa energikrav också upp för att dagens klimatdeklaration inte inkluderar driftsfasen.

Direktivet om byggnaders energiprestanda är under revidering och kommer sannolikt leda till skärpta energikrav i våra nationella byggregler. Eftersom Miljöbyggnadskraven relaterar till energikraven i byggreglerna bör SGBC bör bevaka detta så att kraven för Silver och Guld inte blir orimliga. Här bör klimatpåverkan ur ett livscykelerspektiv vara vägledande.

Klimatpåverkan byggskede

Det är positivt att Miljöbyggnad innehåller gränsvärden för byggskedets klimatpåverkan. Efterfrågan på lösningar med låg klimatpåverkan kommer att gynnas av ett gränsvärde, liksom byggmaterialindustrins incitament att investera i utveckling av byggprodukter med högre klimatprestanda.

När det gäller de föreslagna gränsvärdena, som utgår från referensvärdena som utgår från rapporten "Referensvärden för klimatpåverkan vid uppförande av byggnader" av Tove Malmqvist mfl., så vill vi poängtera att dessa är framräknade med typiska generiska klimatdata. På den hearing som Boverket hade den 31/8 så framgick det att det fortfarande inte är helt klart om det ska vara typiska eller konservativa generiska klimatdata som används. I nuläget är de generiska klimatdata som ligger i Boverkets databas konservativa (med 25 % påslag på typiska data). Om de kommer fram till att det blir konservativa generiska klimatdata som ska användas så kommer även de föreslagna gränsvärdena att justeras, och omvänt så kommer de att behöva justera de generiska klimatdata som nu ligger i Boverkets databas till typiska om man väljer att behålla de nu framräknade referensvärdena.

Om Miljöbyggnad väljer att utgå från de nu framräknade referensvärdena och det är konservativa generiska klimatdata som ligger i Boverkets databas uppstår ett problem, eftersom det då kan bli svårt att klara kravet. Det är därför av största vikt att de gränsvärden som kommer att gälla för Miljöbyggnad anpassas utifrån hur Boverket väljer att hantera detta. Eftersom Boverkets gränsvärden inte kommer att börja gälla ännu på ett tag kan Miljöbyggnad behöva ändra sina gränsvärden i omgångar utifrån vilken typ av data som finns tillgängligt i Boverkets databas.

Vi vill i sammanhanget också lyfta vikten av att klimatprestandan utvärderas ur ett livscykelerspektiv. Om fokus enbart ligger på uppförandefasen finns det risk för sub-optimering ur ett livscykelerspektiv. En något högre investering, som i gengäld medför såväl lägre driftskostnader som lägre klimatpåverkan totalt sett, ryms ofta inte i projektbudgeten då denna enbart omfattar själva byggfasen. Till viss del hanteras detta genom de tekniska egenskapskraven i byggreglerna, men inte fullt ut. Vi anser därför att det är viktigt att system som Miljöbyggnad verkar för att premiera att livscykelerspektivet beaktas vid utformningen av en byggnad med dess system. Detta ligger också i linje med [World Green Building Councils ambitioner](#).

För att klimatpåverkan för användnings- och slutskedet (modul B och C) ska kunna beräknas på ett likartat sätt behövs en branschgemensam metodik och nationella scenarier för dessa moduler utvecklas och implementeras i beräkningsverktygen. Så länge det saknas blir informationen från dessa moduler svårare att jämföra, då den kan baseras på olika antaganden och olika datakällor.

För att Miljöbyggnad framgent ska kunna premiera att livscykelperspektivet beaktas anser vi att SGBC bör verka för att det utvecklas en branschgemensam metodik och nationella scenarier (via oberoende aktör), för att på Guld nivå kunna lägga till krav på att det ska finnas en klimatdeklaration som även inkluderar modul B, C – och med modul D (Fördelar och belastningar utanför systemgränserna) som tilläggsinformation.

Cirkulärt byggande 1/3

Det är positivt att Miljöbyggnad premierar resurseffektiva och flexibla lösningar. Vi saknar en definition på ”demonterbar” i kriteriet och önskar att det läggs till, så att demonterbar tydligt knyts till möjligheten att montera igen på nytt ställe. En annan aspekt är att det finns en tydlighet kring vilken nivå som ska gälla för demonterbarheten. Vissa produkter är inte lämpliga att demontera ”i beståndsdelar” utan mer lämpliga att demontera som hela produkter.

Vi vill i sammanhanget också poängtera vikten av att de åtgärder som genomförs leder till en reell miljö/klimatnytta. Kriteriet är i nuvarande form utformat med utgångspunkten att en demonterbar/flexibel lösning i alla lägen är miljömässigt överlägsen en annan lösning, vilket inte nödvändigtvis behöver vara fallet. Vi anser därför att redovisningskravet som anger att det valda alternativet ska styrkas måste inkludera en redovisning av den klimatnytta som uppnås genom den valda lösningen jämfört med en icke-demonterbar/flexibel lösning.

Cirkulärt byggande 2/3

Vi anser att kravet avseende återvunnet innehåll är ett bra krav som driver på utvecklingen mot cirkularitet, men har några synpunkter:

- En problematik med att använda ”byggprodukt” som bas för andelen återvunnet material är att det kan styra den industriella processen på ett sätt som eventuellt inte är det mest effektiva. Det går att använda spill och återvunnen råvara på olika sätt, både genom att man har en separat produkt som tillverkas mer eller mindre helt och hållet av återvunnet material, vilket resulterat i att andelen återvunnet material i övriga produkter blir lägre, och genom att blanda in tillgängligt spill och återvunnen råvara i sin ”ordinarie” produktion, vilket då genererar en lägre andel återvunnet material men i fler produkter. Vi anser att det viktigaste är att såväl spill som återvunnen råvara cirkuleras in i nya produkter, men att det måste vara upp till respektive leverantör att avgöra hur man bäst fördelar det mellan de olika produkterna i sin produktion.

En sektorutmaning som behöver hanteras är att återvinna produkter kan framställas på olika sätt. Vissa återvinna material har en i relativt konstant andel återvunnen råvara då det är en löpande insatsvara i produktionen (exempelvis glas i produktionen av mineralullsisoleringen glasull). En annan typ av mineralullsisolering, stenull, utvecklar nu en återvinningsprocess där återvunnen stenull kan tillsättas i produktionsprocessen. Den återvinna andelen i produktionsprocessen och därmed slutprodukten kan variera över tid då tillgången till återvunnen råvara från rivningsprojekt varierar då den industriella produktionsprocessen är

kontinuerlig (24-7) med löpande inmatning av ny råvara. Det behöver tydliggöras hur andelen återvunnen råvara ska redovisas på ett rationellt och kvalitetssäkrat sätt då tillgången varierar enligt ovan, kan exempelvis ett års-, månads-, vecko- eller dygnsmedelvärde anges.

- Gällande kravet för återbruk på Guldnivå så anser vi att detta krav är lågt satt. Det kommer med största sannolikhet inte vara en jättestor utmaning att uppnå Guld med det kravet. Det kan å andra sidan finnas en pedagogisk poäng med att ha ett återbruksmål på guldnivå som är relativt enkelt att uppnå, för att det ska bli fler som satsar på att uppnå Guldnivå och därmed skaffa sig erfarenhet av återbruk - vilket med största sannolikhet kommer att vara gynnsamt för att vi ska få i gång återbruk på bred front inom byggsektorn.
- Vi anser att det behövs ett förtydligande kring vad som räknas som byggprodukt, produktgrupp respektive byggvara.
- Likaså behövs ett förtydligande kring vad som räknas som återvunnet material, om tex internt produktionsspill ingår eller om det är externt inköpt spill (vilket vi förordar) som avses.

Byggmaterial och loggbok

På Bronsnivå anges att det ska finnas information om typ av byggvara, varunamn och tillverkare eller leverantör för produktkategorierna P, Q och R. För dessa produktkategorier krävs dock inte någon eBVD eller motsvarande som anger innehållet. Kravet anger också att ämnen på kandidatförteckningen endast får förekomma i mindre omfattning. Här behövs ett förtydligande om kravet avseende kandidatämnen även gäller produktkategorierna P, Q och R. Om så är fallet är risken stor att kravet kommer att kräva mycket tid för insamling av sådan information, om det inte finns någon eBVD eller annan innehållsdeklaration.

För Silvernivå anges också att ämnen som är hormonstörande enligt ChemSecs SIN-lista förekommer endast i mindre omfattning i byggvaror.

Som förklaring till "Mindre omfattning" anges att ett fåtal avvikelser från betygskriterierna accepteras och att det ska framgå att alternativa produkter undersökts. Dock framgår inget om någon haltgräns för kandidatämnen, vilket skulle kunna tolkas som att kandidatämnen inte får förekomma över huvud taget. Den haltgräns som gäller för information om innehåll av kandidatämnen enligt den europeiska kemikalielagstiftningen (REACH) och som också är den haltgräns som används för ämnen med PBT, vPvB och hormonstörande egenskaper inom byggbranschen är 0,1 viktprocent. Det innebär att byggmaterialleverantörer med sina underleverantörer kommer att ha svårt att få underlag för att kunna verifiera krav som är mer långtgående än 0,1 %.

Vi anser att BASTA:s sätt att hantera hormonstörande ämnen utgör en vetenskapligt mer robust metod än att peka på en enskild lista som SIN-listan, och förordar att Miljöbyggnad använder den för hormonstörande ämnen. SIN-listan finns med som en av flera checkpunkter i BASTA:s metod, men det finns också en möjlighet att lämna in dokumentation med vetenskapligt hållbara argument som

stödjer att ämnena inte har hormonstörande egenskaper. Mer information om denna modell finns beskriven här: [Basta Online](#)

För Silvernivå anges också att "Utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen enligt KEMI:s PRIO-kriterier förekommer endast i mindre omfattning i byggvaror." Eftersom PRIO-kriterierna endast inkluderar egenskaper och inte några haltgränser behövs det även här ett förtydligande kring vad som gäller. Eftersom informationskravet följer kemikalielagstiftningen är det inte möjligt att verifiera ett krav som bygger på att ämnena i fråga inte får förekomma alls. Det bör därför vara de haltgränser som gäller enligt klassificeringslagstiftningen (CLP) som gäller.

GTIN-numret är en viktig parameter för en effektiv digital överföring av information och en förutsättning för spårbarhet genom värdekedjan. Vi förespråkar därför att det ska vara obligatoriskt att ange GTIN och/eller GMN-nummer när sådana finns för produkterna.

Taxonomi DNSH 7.1, Tappvatten

Vi ser positivt på att man kan erhålla poäng vid användning av både vatten- och energimärkta sanitetsarmaturer. Vattenbesparande armaturer kan dock också skapa problem, vilket är något som en arbetsgrupp med representanter från såväl SGBC som VVS-Fabrikanternas Råd (som är medlemmar hos oss), Säker vatten, RISE och KTH just nu tittar närmare på. Vi anser därför att utformningen av kravet i Miljöbyggnad bör anpassas utifrån de rekommendationer som denna arbetsgrupp kommer fram till.

Anna Ryberg Ågren

Verkställande direktör

Byggmaterialindustriernas medlemmar

Direktanslutna företag

- Betongindustri AB
- Byggelit AB
- Celsa Steel Service AB
- CEMENTA AB
- Chimneytec
- Combimix AB
- Derbigum Sverige AB
- Eld & Vatten AB
- Kingspan Insulation AB
- Knauf Danogips GmbH
- Moelven Wood AB
- Nordic Waterproofing AB
- RECOMA AB
- Saint-Gobain Sweden, Weber
- Saint-Gobain Sweden, Gyproc

Medlemsorganisationer som anslutit sina medlemsföretag kollektivt

- Golvbranschen
- Nordic Galvanizers
- IKEM -Innovations- och kemiindustrierna i Sverige
- Scandianvian Copper Development Association, SCDA
- Skogsindustrierna
- Stålbyggnadsinstitutet
- Swedisol
- Svensk Betong
- Svensk Byggplåt
- Svensk Ventilation
- Svenskt Trä
- Sveriges Bergmaterialindustrier
- Sveff- Sveriges Färg och Limföretagare
- TMF, Trä- och möbelföretagen
- VVS-fabrikanternas råd